

*Domov důchodců Ústí nad Orlicí
Cihlářská 761, 562 01 Ústí nad Orlicí*

MĚSÍČNÍK

**DOMOVA DŮCHODCŮ
Ústí nad Orlicí**

**3. číslo/ Březen 2021
Po přečtení, prosím, předejte dalšímu obyvateli!**

Milé čtenářky, milí čtenáři,

Nejkratší měsíc v roce únor je za námi. Březen nám přinese tolik očekávané jaro a teplejší počasí, i když se zima se ještě určitě nevzdá. Na zahrádkách se pomalu začínají objevovat první jarní květinčky. Také sluníčko bude mít větší sílu a dodá nám tolik potřebnou energii a dobrou náladu. Určitě se všichni moc těšíme, že se potkáme venku na procházce nebo si posedíme u jezírka, v altánku nebo v parčíku na lavičce. Čeká nás také první jarní den, změna zimního času na letní.

V tomto Měsíčníku si můžete přečíst o školství v podání Jana Amose Komenského, o tvorbě Bedřicha Smetany a slovy paní Marie Sikorové se ohlédneme za nedávno odvysílaným seriálem Božena.

Přejeme Vám hodně zdraví, úsměvů a pěkné počteníčko. Třeba ve společenských místnostech, které pro Vás zvelebujeme ☺

Za kolektiv autorů

Eva Plívová a

Dana Matoušková

Vaše sociální

pracovnice

Pranostiky na březen

- Březen, za kamna vlezem.
- Březnový sníh škodí polím.
- Suchý březen, mokrý máj – bude humno jako ráj.
- Hřímání března měsíce znamená veselý a úrodný rok.
- Když v březnu hřmí, ve stodolách se tmí.
- Březnové slunce má krátké ruce.
- Březen bez vody – duben bez trávy.
- Jestli březen kožich stáhl – duben rád by po něm sáhl.
- Studený marec, mokrý máj - bude humno jako ráj.
- V březnu prach – jistý hrách.

Březen je podle gregoriánského kalendáře třetí měsíc v roce. Má 31 dní. Český název měsíce se odvozuje od březosti samic zvířat. Druhý výklad odkazuje na rašení bříz.^[1] V mnoha evropských jazycích je název měsíce (anglicky *March*, německy *März*, slovensky *Marec*) odvozen od latinského *Martius*, což bylo pojmenování podle mytologického Marta, boha války a zemědělství. V tento měsíc se také bojeschopní římské občany scházeli se za hradbami Říma na Martově poli. Po zimě začínalo období příhodné pro vedení bojů a trvalo do října.

V římském kalendáři byl březec původně prvním měsícem v roce, neboť zima byla obdobím bez měsíců. V roce 713 př. n. l. římský král Numa Pompilius do kalendáře začlenil i leden s únorem jako poslední dva měsíce roku. Na počátku roku (1. a 15. března) volil římský lid dva konzuly. V roce 153 př. n. l. museli být konzulové z vojenských důvodů zvoleni o dva měsíce dříve a počátek roku se proto posunul na 1. leden.

Březec začíná vždy stejným dnem v týdnu jako listopad a v nepřestupný rok jako únor.

Astrologicky je Slunce asi první dvě třetiny března ve znamení Ryb a zbytek měsíce ve znamení Berana. V astronomických termínech začíná v souhvězdí Vodnáře a končí v souhvězdí Ryb. Mezi 19. a 21. březnem nastává na severní polokouli jarní rovnodennost. Slunce při svém zdánlivém ročním pohybu protíná světový rovník a přechází z jižní polokoule na severní. Končí astronomická zima a začíná jaro. Na severním pólu poprvé v roce vyjde Slunce, končí polární noc a začíná polární den. Na jižním pólu je to naopak.

Ve většině evropských zemích včetně České republiky se poslední březnovou nedělí mění zimní čas na letní. V Česku se tak ráno ve 2.00 hodiny středoevropského času přechází na 3.00 hodiny středoevropského letního času.

Březen a jeho tradice: Zelený měsíc, který přeje úkladu i čerstvému jídlu

Jaká barva se vám vybaví, když se řekne březen? Duben je možná o něco zelenější, jistou dávku zelenosti ale březnu určitě upřít nelze. A viděli to tak i naši předkové, pro které tento měsíc symbolizoval jakési pomyslné vzkříšení přírody.

Dny se prodlužují, noci jsou stále kratší, teploty příjemnější a sluníčko se na obloze objevuje častěji a také intenzivněji hřeje. Generace před námi, ještě v předkřesťanských dobách, vnímaly březen jako měsíc vítající příchod jara a symbolizující probouzení se přírody po dlouhém a lenivém období. Ačkoliv večery jsou stále ještě poměrně dlouhé a chladné, ráno můžeme pozorovat znatelné zkracování nočního období, což přímo vybízí k časným procházkám nebo výběhům. Pokud si od ledna plní novoročních předsevzetí pohráváte s myšlenkou, že se začnete pravidelně hýbat, není k tomu lepšího období než právě nyní: i když na to dnes mnohdy kvůli přehršli všudypřítomných technologií zapomínáme, jsme pořád součástí přírodní říše a je velmi příjemné sledovat, jak se po období chladu a spánku znovu probouzí k životu. Nečekejme na pondělí nebo na příští týden, začněme hned dnes, hned teď. Jakmile skončíte v práci, běžte se ven projít a nadýchat se čerstvého vzduchu.

Zasejte první semínka nebo vypěstujte klíčky

Březen znamená příchod světlejší poloviny roku. 12. a 19. března, na svatého Řehoře a Josefa, lidé oslavovali teplejší počasí sázením prvních semínek, shazováním vrstev oblečení a odhadováním toho, jak by podle panujícího počasí mohla vypadat budoucí úroda. Vysívat se začínalo na svatého Řehoře a po svatém Josefovi se sázely rané brambory. Pokud máte zahrádku, můžete už i vy zkusit zasadit první semínka, jako je třeba hrášek, ředkvičky, roketa nebo okrasný mák. Pokud zahrádkou nedisponujete, ale rádi byste si přinesli kousek jara nejen do bytu, ale i na talíř, není nic jednoduššího než vypěstovat si doma vlastní klíčky. Nejlépe to jde ve speciálních klíčích miskách, do nichž semínka namočíte, necháte odstát, poté protřepete, vodu vylijete a necháte klíčit s tím, že budete pravidelně proplachovat. Po několika dnech můžete vidět první klíčky, které skvěle chutnají na chlebu s máslem, v polévce, na salátu nebo i jen tak samotné. Kromě toho, že jsou skutečně výborné, jsou i mimořádně zdravé a dodají vašemu tělu energii, kterou budete moci využít pohybem na čerstvém vzduchu.

Zelené jaro na talíři

Příroda, která se v březnu po dlouhé době probouzí k životu, začíná

vystřikovat na svět první zelené výhonky. Spousta tohoto býlí volně roste u lesů na loukách a můžete jej směle zužitkovat v kuchyni – podobně jako vypěstované klíčky jej lze sypat na chléb, do polévek, salátu či teplých zeleninových pokrmů. Skutečně delikátní je třeba pesto z medvědího česneku, které můžete využít na milion způsobů – do těstovin, jako základ pro přípravu zdravé omáčky, jako přílohu k sýrům nebo náplň do slaných palačinek. Kopřivy můžete připravit podobně jako špenát – jako přílohu k masu, do závinů, palačinek, nebo z nich uvařit polévku či čaj. Čtyři týdny před Velikonocemi naši předkové na Kýchavou neděli podávali pórkovou polévku a šišky z bramborového těsta, jimž se říkalo šlejšky. Můžete se inspirovat touto tradiční kuchyní a jaro na vaše talíře přivést i touto formou – pórkovou polévku můžete navíc ozvláštnit třeba právě vlastními vypěstovanými klíčky.

Pryč s Moranou a vším nepotřebným

Dva týdny před Velikonocemi vynášeli lidé ze vsi slaměnou

postavu v ženských šatech. Ta symbolizovala Smrt a vše, co si lidé spojovali s temnou a dlouhou zimou a chtěli se toho zbavit, aby mohli dál v klidu a spokojeně žít. Smrtce se říkalo různě, podle kraje, kde byla do potoka za bujarých zpěvů vhazována. My dnes nemusíme vyrábět slaměnou postavu, ale můžeme se touto tradicí inspirovat k jarnímu úklidu a zbavení se všeho starého a nepotřebného – nejen na rovině materiální, ale i na té vnitřní. Zapište si na kus papíru vše, co ve vás vyvolává strach a úzkost a pokuste se tyto zvyky a věci ze svého života vyhodit, podobně jako generace před námi vyhazovaly Moranu. Uklid'te si doma a použijte k tomu ocet, který leccos vyčistí lépe než kdejaká chemie. Přerovnejte skříň, vyčistěte lednici a společně s rovnáním věci v domácnosti si urovnejte, co je potřeba, i uvnitř sebe.

Zdraví prospěšné účinky červené řepy

Možná vám to bude připadat jako ohraná písnička, která se

spustí vždy, když přijde na řadu řeč o prakticky jakémkoliv druhu zeleniny, ale v tomto případě se opravdu jedná o

extrémně zdravou zeleninu, která má neskutečně širokou paletu přínosů pro naše tělo.

Nejprve zde zmíním ty **nejdůležitější látky a prvky**, které v ní najdeme. Není jich přitom vůbec málo. Jedná se o vitamíny B a C, provitamin karoten, vápník, hořčík, draslík, sodík, křemík, železo, selen, zinek, kyselinu listovou, antioxidanty betain a betacyanin a cenné stopové prvky cesium a rubidium. To jen tak namátkou ty nejzajímavější. Podstatný ovšem není výčet jako takový, ale to **jak našemu tělu všechny tyto látky prospějí**. Musím přiznat, že když jsem se kdysi o červenou řepu začal zajímat a přečetl jsem si, co všechno „umí“, nestačil jsem koukat. Pravděpodobně budete překvapeni i vy.

- **Prevence rakoviny** - funguje jako prevence před vznikem rakoviny a zároveň slouží jako podpůrný lék při jejím překonávání a následné rekonvalescenci po vyléčení. To je dáno jejími detoxikačními vlastnostmi.
- **Detoxikace** - má schopnost neutralizace škodlivých látek v těle a podporuje jejich následné vylučování z těla, a to především z mozku a střev. To se týká takových látek, jako je třeba olovo, hliník, cholesterol či radioaktivní látky.
- **Zlepšuje činnost mozku** - výrazné zhoršování obecných mentálních schopností a vznik některých onemocnění mozku

je typické především pro starší osoby. Zkrátka a jednoduše už jim to často tolik nemyslí. Jistým přínosem v tomto směru může být právě červená řepa, jejíž konzumace může do jisté míry oddalovat a zmírňovat projevy nemocí jako je skleróza, nebo demence. Je toho dosaženo zvýšeným přísunem krve do mozku a jeho lepším prokrvením, které má tato zelenina na svědomí.

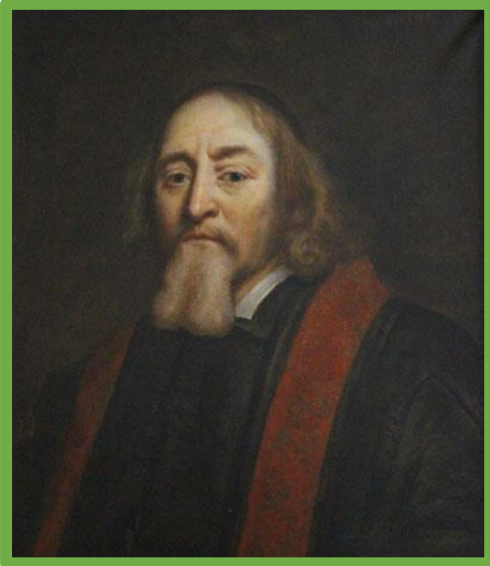
- **Má pozitivní vliv na kardiovaskulární systém** - zlepšuje činnost srdce, zabraňuje ateroskleróze (kornatění tepen), snižuje krevní tlak, zpevňuje stěny kapilár, rozšiřuje věnčité tepny a podporuje tvorbu červených krvinek.
- **Zpomaluje projevy stárnutí** - pročišťuje krev a obsahuje mnoho antioxidantů, které likvidují volné radikály zodpovědné mimo jiné i za některé prvotní projevy stárnutí, jako je kupříkladu tvorba vrásek. Její konzumace v prakticky jakékoliv formě povede ke zlepšení kvality a vzhledu vaší kůže, vlasů a nehtů.
- **Pomáhá při trávení a vylučování** - funguje jako pomocník při zažívání a vylučování, které současně usměrňuje. Díky svým močopudným vlastnostem navíc bojuje s nežádoucím zavodněním těla.

- **Bojuje proti lupům** - pravidelná konzumace má velký přínos pro osoby, které trápí problémy s lupy. Červená řepa obsahuje celou škálu vitamínů a minerálů zodpovědných za správné vyživování vlasových kořínek a pokožky na hlavě. Navíc má jisté antiseptické a protizánětlivé vlastnosti, čímž dochází ke vhodnému zbavování se odumřelých kožních buněk a regeneraci kůže.
- **Posiluje kosti** - v červené řepě najdeme kombinaci hned několika minerálů a vitamínů, které mají na starost posílení našich kostí. Jedná se například o hořčík, kyselinou listovou, vitamin C, ale nejzajímavější je rozhodně oxid křemičitý. U tohoto stopového prvku bylo prokázáno, že má naprosto zásadní vliv na vstřebávání vápníku do kostí, tvorbu chrupavek a zvyšování hustoty kostí.

Jan Amos Komenský

Významný teologický myslitel, filozof, humanista a zakladatel

odborné pedagogiky se narodil 28. března 1592 v Moravském markrabství. Jeho životní osudy jsou do značné míry odrazem složité a mnohdy neutěšené doby, v níž žil a tvořil své dílo. Navzdory svému těžkému osudu emigranta vzal

Komenský na sebe nelehkou úlohu, co možná nejšířeji propagovat své, na přelomu 16. a 17. století tak neobvyklé, pojetí světa a jeho nápravy jako cesty k lepší, humánnější lidské společnosti. Mnohé z myšlenek Komenského i po staletích, která uběhla od jeho smrti, promlouvají k dnešnímu člověku stále živým a srozumitelným jazykem. S obdivuhodnou přesností dokázal vystihnout, co tíží lidskou společnost a snažil se ukázat, v čem spočívají kořeny všeho nepravého vedoucího lidstvo na dějinné scestí. I proto patří Komenský k osobnostem, které za sebou zanechaly v dějinách lidstva nesmazatelnou stopu jak mezi obyčejnými lidmi, tak v kruzích vzdělané společnosti.

Během svého života si získal renomé především jako pedagog, resp. teoretik pedagogiky a autor mnoha spisů z tohoto oboru. Byl jediným tvůrcem originální, filosoficky ukotvené pedagogické soustavy v českých zemích, zabýval se všeobecnou teorií výchovy, didaktikou, vytvořil speciální metodiku výuky jazyků a sám sepisoval originální učebnice. Už za Komenského života si získaly mimořádnou oblibu jeho jazykové příručky *Janua linguarum reserata* (*Dvěře jazyků otevřené*, známé jako *Brána jazyků otevřená*) a *Orbis sensualium pictus* (*Svět v obrazech*). Komenský je považován za zakladatele moderní pedagogiky a vysloužil si přívlastek „Učitel národů“.

Literární odkaz Jana Amose Komenského, který byl coby nekatolík nucen od roku 1628 působit v exilu, je velmi obsáhlý a různorodý. Psal latinsky i bohatou a působivou češtinou. Tvořil spisy encyklopedické a jeho ideálem byla pansofie (vševěda), objímající veškeré tehdejší vědění, zanechal však také díla teologická i teosofická, hymnologická i hymnografická či všenápravná (výchovná, ale přesahující rámec didaktiky). Do obecného povědomí se zapsal také jako autor nejslavnějšího česky psaného díla 17. století s názvem *Labyrint světa a ráj srdce*.

Hlavní pedagogické názory

Vysoce oceňoval význam výchovy. Podle něj by žádné dítě nemělo být vyloučeno z výchovy, protože i to nejméně nadané dítě lze alespoň poněkud vychovat.

Výchova dítěte má podle něj tři hlavní cíle:

- poznat sebe a svět – vzdělání ve vědách, uměních a řemeslech
- ovládnout sebe – výchova mravní

povznést se k Bohu – výchova náboženská

Klade důraz na význam kázně. Odmítá tělesné tresty za neznalost, ale za porušení kázně je v určitých případech připouští.

Ve svých spisech navrhoval Komenský tuto školskou organizaci:

- od narození do 6 let má být dítě vychováváno doma. Obsah výuky stanovil v příručce pro rodiče *Informatorium školy mateřské*
- od 6 do 12 let navštěvují děti školu obecnou, která by měla být v každém městě i vesnici. Škola je pro chlapce i dívky. Vyučuje se čtení, psaní, počítání, náboženství, reálie (učení o přírodě a společnosti), zpěv, ruční práce. Vyučování probíhá dvě hodiny dopoledne a dvě hodiny odpoledne.

➤ od 12 do 18 má mládež navštěvovat školu latinskou, která by měla být v každém městě. Základem vzdělání je sedmero svobodných učen (gramatika, rétorika, dialektika, aritmetika, geometrie, astronomie a múzika), přírodní vědy, zeměpis, dějepis, matematika a jazyky jako latina a řečtina. Komenský ovšem doporučuje i jiný jazyk, aby se každý dorozuměl se svými sousedy (němčina).

➤ od 18 do 24 let slouží ke vzdělávání *akademie*, která by měla být v každé zemi. Jde o vysokou školu, kde by se studovalo bohosloví, práva nebo medicína. Důležité je i vzdělání náboženské a filosofické. Vysokou školu nazývá akademie, protože univerzity byly katolické, chtěl je tedy odlišit od protestantských.

Po ukončení vzdělávání by měl člověk cestovat. Zdůrazňoval ale, že vzdělávání nikdy nekončí, že je neustálé.

Poprvé definoval pojem školní rok, školní prázdniny a školní týden. Ve třídách by měli být žáci stejného věku a stejné úrovně znalostí. Pokud je ve třídě větší počet žáků, doporučuje pro učitele pomocníka (ve třídách bývalo 80 až 100 žáků). Každá třída by měla mít svou místnost pro výuku, každý žák by měl mít učebnice, učitelé by měli mít poznámky, jak s učebnicí pracovat.

Bedřich Smetana

Český skladatel se narodil v Litomyšli 2. března 1824. Spolu s Antonínem Dvořákem je považován za zakladatele české národní hudby. Hudební cítění získal od svého otce, který byl amatérským muzikantem. Mladý Smetana po maturitě v Plzni odešel v roce 1843 studovat do Prahy kompozici, současně vyučoval hudbu u hraběte Thuna. V roce 1848 se stal majitelem hudebního ústavu v Praze, který se těšil nejlepší pověsti. Rozsáhlá byla i tehdejší Smetanova soukromá činnost učitelská a koncertní. V té době jej však postihly životní tragédie - ztratil tři ze svých čtyř dcer, manželka vážně onemocněla, rovněž rodiče postihla finanční katastrofa. Proto v roce 1856 odešel do Göteborgu, kde působil jako dirigent, klavírista a pedagog. Do Prahy se vrátil až po pěti letech (1861) a působil zde jako skladatel, dirigent, sbormistr, hudební kritik (*Národní listy*) a organizátor hudebního života. V letech 1863 až 1865 působil jako sbormistr Hlaholu, v letech 1866 až 1874 byl kapelníkem Prozatímního divadla v Praze. Vyvíjel také činnost v Umělecké

besedě. Vážné nervové onemocnění vedlo v říjnu 1874 k úplnému ohluchnutí. Smetana byl stoupencem radikálních demokratů, jeho celoživotním přítelem byl skladatel Ferenc Liszt. Ve svém díle Smetana využil principy Wagnerovy operní reformy, vytvořil však vlastní pojetí operního žánru. Z díla: opery (*Braniboři v Čechách*, *Prodaná nevěsta*, *Dalibor*, *Libuše*, *Dvě vdovy*, *Hubička*, *Tajemství*, *Čertova stěna*, nedokončená *Viola*), symfonické básně (*Richard III.*, *Valdštyňův tábor*, *Hakon Jarl*, cyklus *Má vlast*), skladby klavírní (cykly polek, *Lístky do památníku*, *Sny*, *České tance*) a komorní (smyčcový kvartet *Z mého života*, dua *Z domoviny*), písně, sbory (zejm. mužské, nejznámější *Tři jezdci*, *Odrodilec*, *Rolnická*, *Píseň na moři*, *Věno*), kantáta *Česká píseň*. V pozdním období života směřoval k dramatickému hudebnímu výrazu a k využití modernějších postupů v harmonii (II. smyčcový kvartet, *Pražský karneval* pro orchestr, poslední dvě opery, klavírní báseň *Macbeth a čarodějnice*). Od roku 1875 žil Smetana v Jabkenicích, kde vytvořil svou vrcholnou skladbu, již zmiňovaný cyklus symfonických básní *Má vlast* - dílo, které v celé české hudbě nemá obdoby. Bedřich Smetana, skladatel mimořádné proslulosti, který povznesl českou hudbu na

světovou úroveň, zemřel v ústavu pro duševně choré v Praze 12. května 1884.

Muzea, památníky a instituce nesoucí Smetanovo jméno

Již roku 1883 bylo z iniciativy Václava Vladimíra Zeleného založeno Družstvo ctitelů Smetanových, jehož prvním činem bylo vydání klavírního výtahu *Dalibora* ke skladatelovým šedesátinám. V roce 1909 pak vznikl Sbor pro postavení Smetanova pomníku v Praze, který brzy rozšířil svou aktivitu na výstavní, sběratelskou a vydavatelskou a v roce 1931 se přejmenoval na (dosud existující) Společnost Bedřicha Smetany. Z jím shromážděných sbírek pak bylo roku 1936 otevřeno Muzeum Bedřicha Smetany v Praze na Novotného lávce, roku 1952 postátněné a od roku 1976 spravované Národním muzeem. Národní muzeum spravuje též Muzeum Bedřicha Smetany v Jabkenicích, odkoupený roku 1936 spolkem Dědictví Bedřicha Smetany. Od roku 1949 existuje též muzeum Rodný byt Bedřicha Smetany v Litomyšli, od roku 1956 expozice na zámku v Benátkách nad Jizerou, od roku 1968 pak Památník Bedřicha Smetany na Lamberku u Obříství a od roku 1984 smetanovská expozice na zámku v Růžkových Lhoticích. Expozice na zámku v Novém Městě nad Metují z roku 1974 po restituci zámku zanikla. Od roku 1961 existuje

těž expozice Bedřicha Smetany v budově bývalé burzy v Göteborgu. Od roku 2015 existuje Muzeum Bedřicha Smetany v obci Týn nad Bečvou.

Na mnoha místech byly Bedřichu Smetanovi postaveny pomníky nebo zasazeny pamětní desky. První pamětní desky byly zasazeny v Litomyšli (1880), Jabkenicích (1888) a Jindřichově Hradci (1893), první pomník byl postaven v Hořicích roku 1903. V mnoha českých městech je po něm pojmenováno některé veřejné prostranství; v Praze je to Smetanovo nábřeží, vedoucí od Národního divadla ke Smetanovu muzeu. V Luhačovicích, kde zemřela jeho žena Bettina, nese jeho jméno lázeňský dům. Smetanova podobizna se objevila i na československé tisícikoruně (v oběhu 1985–1993) a pětistíkoruně (v oběhu 1946–1953).

V letech 1949–1992 nesla Smetanovo jméno budova dnešní Státní opery Praha (*Smetanovo divadlo*). Hlavní koncertní prostor pražského Obecního domu má název Smetanova síň. Mezinárodní hudební festival Pražské jaro začíná každoročně ve Smetanův úmrtní den (12. května) jeho cyklem symfonických básní *Má vlast*. Ve skladatelově rodném městě se koná festival Smetanova Litomyšl a v Plzni se každoročně koná Mezinárodní smetanovská klavírní soutěž. Smetanovo

jméno nese řada pěveckých sborů (např. v Praze, Hradci Králové, Frýdku-Místku, Jindřichově Hradci, Telči, Kladně, Jičíně nebo Hulíně).

Po Smetanovi jsou pojmenovány rozsáhlý kráter Smetana na planetě Merkur, planetka 2047 Smetana a také (k roku 2017) mezinárodní vlak z Prahy přes Brno a Vídně do Štýrského Hradce a zpět.

Smetanova socha v Litomyšli

Památník ve Smetanových sadech
v Olomouci

O spisovatelce Boženě Němcové

Nedávno vysílala Česká televize krátký seriál „*Božena*“, o naší oblíbené spisovatelce Boženě Němcové, jejím životě s manželem Josefem Němcem a dětech. Také v loňském roce jsme sledovali různé pořady, vysílané ke 200. výročí spisovatelčina narození.

Těšili jsme se na nový seriál, vše zajímavé je pro nás, v této covidové době obohacím. Po shlédnutí čtyř dílů tohoto televizního programu následovalo však částečné zklamání a diskuze s rodinou a přáteli o jeho pojetí. V názorech jsme se shodli hlavně se starší generací, protože nám byla Božena Němcová od dětství předkládána v docela jiném světle a pohlíželi jsme k ní s větší úctou. Nikdo ale nemůže posoudit, jak dalece vše odpovídalo skutečnosti.

Nemám přístup k internetu, abych mohla porovnat své názory s dalšími diváky. Slyšela jsem jen, že názory byly různorodé. Samozřejmě, že ve svých úvahách nevycházím jen ze školských znalostí o Boženě Němcové, ale už v mládí jsem se seznámila s celým jejím literárním odkazem a přečetla jsem všechny knihy, které byly vydány o jejím životě, i o Josefu Němcovi.

V současné době vyšla další literatura, k té zatím nemám přístup.

Není to dlouho, kdy se mi dostala do rukou objemná kniha o rozborech písma našich významných osobností. I tam byli Božena Němcová a její manžel zařazeni. Posouzení jejich písma bylo pozitivní, odlišnosti povah odpovídaly tomu, jak oba známe. Josef Němec byl charakterizován jako čestný, zásadový a inteligentní člověk. Rozbor písma byl proveden také u jejich dcery Dory, ta mnoho shodných vlastností s rodiči neměla.

Nyní k seriálu: Líbily se mi překrásné přírodní záběry, zejména v úvodu, i když láska Boženy Němcové k přírodě byla vyjádřena v celku jen částečně. V prvních dvou dílech seriálu chyběl i hlubší vztah k jejich dětem. Domácí prostředí, zařízení bytu i venkovní záběry odpovídaly době, jak ji známe. Stejně tak bylo dobře vystiženo oblečení, i účesy a doplňky oděvů.

Nebylo příjemné sledovat často se opakující intimní scény, mohly být pojaty pouze náznakem. Snad jen kontakt Boženy Němcové s básníkem Václavem Bolemírem Nebeským vyjadřoval trochu citu a něhy pro spisovatelku jistě důležitých. Její temperament je všeobecně známý. Byla velmi krásná, oduševnělého zjevu. Uvědomovala si to, ale vystupovala vždy

skromně. Ve společnosti vynikala, pro muže byla přitažlivá a ženy jí to záviděly. Často jí bylo lépe ve společnosti mužů, jak to předvedeno bylo.

Mimořádné je její známé vyobrazení od Josefa Vojtěcha

Hellicha, kterému se jistě podařilo věrně zachytit její nevšední portrét. O jejím původu dodnes kolují dohady. Předpokládá se, že nebyla z rodiny, kde vyrůstala, ale pocházela z vyšších kruhů. A odtud podědila svůj zajímavý zjev, spisovatelské nadání a další známé vlastnosti.

Domnívám se, že pro tak krátký seriál mohla být zvolená jen jedna herečka, stárnutí se dá maskováním upravit, vždyť se nedožila nijak vysokého věku. Vhodný by byl i výraznější typ, přestože obě herečky hrály své úlohy velice dobře.

Těžko lze přiblížit tvář Boženy Němcové jen charakteristickým účesem s pěšinkou uprostřed.

Postava Josefa Němce působila vedle Boženy Němcové fyzicky výrazněji, jinak jejího manžela zahrál skvěle. Podle dobových

dokumentů by měly být obě postavy vizuálně ve větším souladu.

Značně obhroublé scény Josefa Němce z jejich společného soužití také neodpovídaly tomu, co jsem se o něm dočetla. Je logické, že ho manželka svými známostmi s muži provokovala a nedokázal se vždy ovládnout.

Důležité ale je, že ji po celý společný život podporoval v psaní. Přivedl ji k četbě českých knih a její vlastenectví byla hlavně jeho zásluha.

Po smrti Boženy Němcové se postaral dobře o děti a zajistil zachování jejího díla budoucím generacím. Těm zůstane i tento seriál, částečně poplatný současnému způsobu života.

Byla velká příležitost a možnost obě osobnosti s citem povznést a nechat vyniknout jejich pozitivním a hodnotným vlastnostem, jak by si byli oba za odkaz, který nám zanechali, zasloužili. Jak se to podařilo, si může každý zodpovědět sám.

Přínosem tohoto miniseriálu je především současný nebývalý zájem o Boženu Němcovou.

Článek pro Vás napsala paní Marie Sikorová.

P.S. Přikládám dopis Boženy Němcové, který napsala svému manželovi Josefu Němcovi v r. 1857 – je úžasnou výpovědí její

duševní ušlechtilosti a vroucího citu. Zaslala mi ho jedna z mých dobrých přítelkyň, výtvarnice a básnířka Eliška Peroutková z Prahy, když se dozvěděla, že píši o Boženě Němcové.

M.S.

Josefu Němcovi 13. června 1857

...Touha ta spočívá v duši mé, jako kapka, která nevysychá ani neodtéká, ale věčně se třpytí jako diamant. Je to ona touha po neskonalé Kráse a Dobru, je to ona touha, která člověka z prachu povznáší, která kdy se octne v přírodě, náruč mu rozevívá, že by celý vesmír k srdci přitiskl, která ho vede na cestu Kalvárie. - Touha ta spojená s láskou, láskou opravdivou, ne k jedné osobnosti, ale ku každému člověku, k veškerému lidstvu, láska která nežadá odplaty, nalézaje sama v sobě vše, snaha státi se lepší a Pravdě se sblížiti, to je můj ráj, moje štěstí, můj cíl. To mi dodává síly, to mne blaží, a bez té lásky co bych byla?...

BN

Jarní kvíz

1. Jak se říká knižně jaru?

- Jeseň
- Vesna
- Máj

2. Kdy začíná meteorologické jaro?

- 1. března
- 20. března
- 21. března

3. Začíná jaro každý rok ve stejný den?

- Ano, vždy je to 21. března
- Ano, vždy je to 20. března
- Ne, kvůli přestupným dnům se začátek jara posouvá

4. Je v den jarní rovnodennosti den stejně dlouhý jako noc?

- Ano, den trvá přesně 12 hodin, noc také
- Ne, ale nevychází to jen zhruba o 10 minut
- Ne, rovnodennost s délkou dne a noci vůbec nesouvisí

5. Co se praví v pranostice o pozdním jaru?

- Pozdní jar, úrody zmar.
- Pozdní jaro je pravé požehnání.
- Pozdní jaro je pro rostliny blaho.

6. Co to jsou letnice?

- Svátek oslavující konec jara a začátek léta
- Svátek brzkého příchodu Velikonoc
- Svatodušní svátky

7. Co se stane podle pranostiky s fialkami, když (v dubnu) poprvé zahřmí?

- Fialky víc nevoní
- Fialky si pospíší
- Fialky se schovají

8. Co říká pranostika o období svatodušních svátků?

- Na svatého Ducha nesvlékej kožicha
- O svatém Duše neubliž ni mouše
- O svatém Duše mráz už nekouše

9. Na kdy připadá velikonoční neděle?

- Na první neděli před prvním jarním úplňkem
- Na první neděli po prvním jarním úplňku
- Na první neděli po prvním jarním dnu

10. Čím začíná v kostele velikonoční obřad?

- Slavností světla
- Slavností vody
- Slavností země

11. Co to je paškál?

- Velikonoční oběť
- Velikonoční zpověď
- Velikonoční svíce

12. Co to je vejďumek?

- Koledník
- Košík na koledu
- Vyfouknuté vejce

13. Co to je "lító"?

- Proutek na pomlážku
- Stromeček zďobený kraslicemi
- Hůl na vynášení Morany

14. V čem spočívá francouzský aprílový zvyk zvaný "poisson d'avril"?

- Na láhve s pitím či nádoby s jídlem se tajně lepí samolepka s lebkou a nápisem "JED" ("POISSON")
- Na záda přátel a známých se připevňuje obrázek ryby
- Kliká se natře lepidlem či smůlou, je to zvyk, který má člověka v následujících měsících zbavit smůly

15. Jaro je také ve znamení rození mlád'at. Víte, kdy se rodí mlád'ata zajíce polního?

- Často už v únoru
- Pouze v dubnu
- Až koncem května

Správné odpovědi: 1b; 2a; 3c; 4b; 5b; 6c; 7a; 8a; 9b; 10a; 11c; 12c; 13b; 14b; 15a.

Jarní porce vtipů 😊

Manžel: „Vědci zjistili, že muži řeknou za den průměrně 10 000 slov, zatímco ženy kolem 20 000.“

Manželka (z kuchyně): „To proto, že vám vždycky všechno musíme říkat dvakrát!“

Manžel: „Cože?“

Ve škole:

„Čím by asi byl Jan Ámos Komenský, kdyby dnes ještě žil?“
„Zaručeně nejstarším Čechem!“

Doktor: „Neboj se, Honzo, je to jen malá operace a nic se nepokazí...“

Pacient: „Ale já se jmenuju Filip.“

Doktor: „Já vím, ale já se jmenuju Honza.“

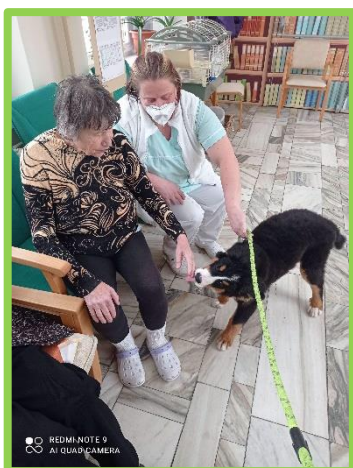
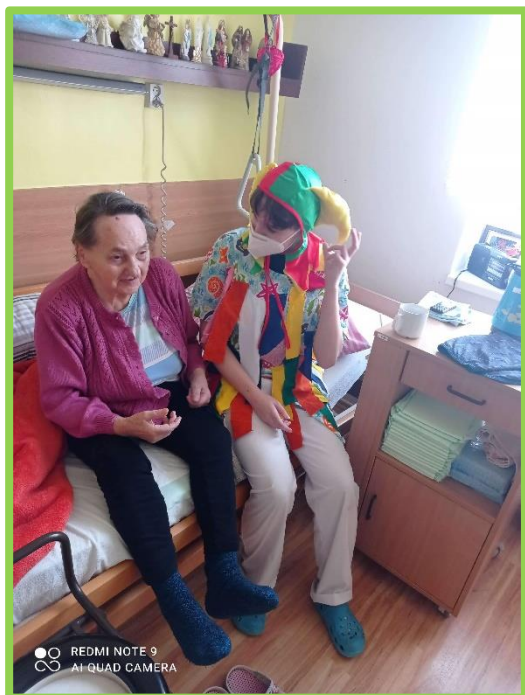
U soudu:

„Co vás to, člověče, napadlo, zastřelit zajíce, když nejste členem mysliveckého spolku?“

„A co napadlo toho zajíce, žrát na zahrádce naši kapustu, když není členem naší rodiny?“

Jak jsme se měli v únoru

Zdroje:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9f/Bozena_Nemcova_black.jpg

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/10614805433-herbar/7070-herbar/18008-repa-cervena/>

<http://ankety.aktualne.cz/s3/TEST-Velky-jarni-test-Vyzkousejte-se>

<http://www.pranostika.cz/mesic-brezen.html>

<https://vitalweb.cz/848/brezen-a-jeho-tradice-zeleny-mesic-ktery-preje-uklidu-i-cerstvemu-jidlu>

https://vitalweb.cz/media/cache/article_detail_main/uploads/article_images/e4cfad31f18e89cb1c5dba276ba0bca1.jpeg

<https://cs.wikipedia.org/wiki/B%C5%99ezen>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Amos_Komensk%C3%BD

<https://www.ub.cz/vyznamne-osobnosti/osobnosti/komensky.html>

<https://www.ub.cz/vyznamne-osobnosti/osobnosti-obrazky/komensky1.jpg>

<http://birthday.wz.cz/index03.htm>

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/b3/Bedrich_Smetana.jpg/220px-Bedrich_Smetana.jpg

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/8/80/Bedrich-Smetana-Litomisl.jpg/800px-Bedrich-Smetana-Litomisl.jpg>

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/fb/Bedrich_Smetana_memorial.jpg/800px-Bedrich_Smetana_memorial.jpg

https://cs.wikipedia.org/wiki/Bed%C5%99ich_Smetana

<https://cervenarepa.eu/>

<https://www.alik.cz/v>